

Dagboek 23
26 -29 september 2016

De afgelopen drie dagen hebben we in drie districten vergaderingen gehad met de vrijwilligers. Eerst inventariseerden we de problemen die de vrijwilligers bij hun werk tegenkomen. In alle drie districten is de woningnood groot. We hebben 's middags bij het bezoek aan de dorpen heel veel schrijnende woonsituaties gezien. Arme weduwen, gehandicapten, vrouwen met veel kinderen. We werden er haast moedeloos van. In één dorp had bijna niemand een fatsoenlijk huis. We begrijpen de moeite van de vrijwilligers en het Spie-en bestuur om te kiezen wie er voor hulp in aanmerking komt.

Twee pleegoma's met hun pleegkinderen voor hun 'huis'. Ze zullen een nieuwe woning krijgen volgend jaar.

Een positief gegeven uit alle districten is dat het aantal nieuwe aidspatiënten ook hier drastisch terugloopt. We hebben een paar patiënten gezien die ernstig ziek waren. Zoals de man die een paar jaar hulp van Spie-en heeft gehad. En toen zijn gezondheid flink vooruitging door goed medicijngebruik ging hij werken in Thailand. Daar is hij gestopt met het slikken van de medicijnen. Met als gevolg dat hij sterk is vermagerd en in zeer slechte conditie terug is gekomen. Het gevaar van het niet elke dag nemen van de aidsremmende medicijnen is resistentie. Medicijnen werken dan niet meer. De man woog nog 38 kg. Inmiddels slikt hij toch weer medicijnen, maar hij heeft de grootste moeite om ze binnen te houden. Hij voelt zich misselijk en moet steeds overgeven. We

Een aidspatiënt vlecht grasmatten met een microkrediet van Spie-en.

Wilt u ons grote zorgen over hem. We bezoeken een paar pleegouders die zorgen voor weeskinderen. Meestal zijn dat de grootouders. In sommige gevallen, als grootouders al erg oud zijn, helpen burens mee met het oppassen op de kleinkinderen. Mooi om te zien hoe er dan samengewerkt wordt. Dat is niet overal het geval. We zien ook arme gezinnen die helemaal achterin een dorp 'wonen' onder een bladerhutje. Er is hier nog zoveel werk te doen.

Wilt u ons helpen? Dat kan! Ook in 2017 willen we weer een heel aantal huizen bouwen voor arme gezinnen. Daar hebben we uw hulp heel hard bij nodig. Een huis kost € 1.365, dat is inclusief een waterfilter, gereedschap en zaden om een groentetuintje te beginnen. Dat laatste willen we graag stimuleren omdat groente zo belangrijk is en het hier in veel gevallen te duur is.

Ons bankrekeningnummer: NL16ABNA0406472661 t.n.v. Stichting De Brug.
Namens de arme mensen alvast heel hartelijk dank!

De trainingen die Kees en Jenny hebben voorbereid worden in elk district door hun eigen supervisor gegeven. Mooi om te zien hoe die de lessen hebben voorbereid en hun kennis proberen over te dragen aan hun vrijwilligers. Jenny maakte een verslag:

Dr. Sun start elke ochtend met een training over hygiëne. Hij heeft daarvoor een aantal attributen meegenomen zoals een loep, een stuk zeep, een zeepbakje, een afwasbak, een borstel en een handdoek. Hij vertelt dat handen wassen erg belangrijk is, maar dat je zelfs na handen wassen zonder zeep nog vuil op je handen kunt hebben en laat dit zien d.m.v. een loep. Hij geeft aan dat je met zeep en een borstel goed je handen moet wassen, ook onder de nagels. Ook de manier van afdrogen wordt uitgelegd. Terwijl hij dit laat zien, vertelt hij dat het heel belangrijk is om je handen schoon te hebben voor het klaarmaken en eten van voedsel maar ook voor en na toiletteren.

Daarna laat dr. Sun ook zien hoe je elkaar kunt besmetten door in- en uitademen. Hij vraagt een vrijwilliger om een sigaret op te steken en de rook uit te blazen. Zo maakt hij zichtbaar wat je uitademt en wat anderen dus kunnen inademen. Dit is ook heel belangrijk wanneer iemand hoest. Je moet dan altijd iets voor de mond doen, bijvoorbeeld een mondkapje of een kramar (sjaal) of iets dergelijks zodat je elkaar niet besmet. Dr. Sun geeft duidelijk uitleg en doet dit op een heel plezierige manier zodat hij alle aandacht heeft en de vrijwilligers veel leren.

Daarna vervolgt Mrs. Ly Chantha, de supervisor van district Kong Meas, de trainingsles. Zij heeft gekozen voor de training over het milieu. Ze legt eerst uit wat milieuverontreiniging is en waarom het milieu zo belangrijk is. De vrijwilligers hebben in het verleden al wel eens verteld in de dorpen dat de rommel rond huis en vijver opgeruimd moet worden. Maar er wordt helaas niet naar geluisterd. Daarom is het belangrijk dat de vrijwilligers uitleggen wat het risico is van een verontreinigde vijver en vieze grond. De mensen kunnen er allerlei ziektes van oplopen. De supervisor geeft als voorbeeld dat een vlieg op de ontlasting van mens of dier zit en daarna op het eten gaat zitten. Ondertussen neemt de vlieg bacteriën mee en zo wordt het eten (en dus ook de mensen) besmet met bacteriën.

Daarna worden er groepjes gevormd om een aantal vragen over milieu te bespreken. Per groepje worden de antwoorden opgeschreven die aansluitend in de grote groep besproken zullen worden.

- 1. Milieuverontreiniging ontstaat door vies water, afval in het water maar ook door ontlasting in en rond een vijver.*
- 2. Ouderen, kinderen en mensen die dicht bij de vijver wonen lopen het meest gevaar maar ook mensen met weinig weerstand.*
- 3. Milieuverontreiniging kan de volgende ziekten veroorzaken: diarree, cholera, huidziekten.*
- 4. Je moet dus geen afval in de natuur en zeker niet in het water gooien.*
- 5. Wat wel te doen: Waterfilter gebruiken, een diepe put graven, het water koken.*

Dr. Kees voegt hier nog aan toe dat de vrijwilligers een voorbeeldfunctie vervullen. Zij moeten zeker bij hun eigen huis geen afval op de grond gooien maar opruimen.

Plastic flesjes kunnen verzameld worden en via Takeo naar Vietnam gebracht. Daar wordt het gerecycled. Dit levert een klein geldbedrag op. Misschien kan dit bij de school verzameld worden. Het afval dat niet gerecycled kan worden moet eigenlijk diep begraven worden.

Momenteel wordt dit meestal verbrand maar dat brengt een vieze, gevaarlijke rook in het dorp. Is heel ongezond.

Dr. Sun herhaalt de belangrijkste punten van de training en ook de supervisor drukt de vrijwilligers op het hart om vooral te blijven uitleggen aan de mensen in het dorp hoe belangrijk het milieu is.

[Bekijk hier een filmpje van een training.](#)

In deze tijd viert men hier **Pchum Ben Day**, een Cambodjaans religieus festival dat 15 dagen duurt, met als hoogtepunt vieringen op de 15e dag van de tiende maand in de Khmer kalender, dit jaar op 30 september.

Pchum Ben is het belangrijkste festival in de Khmer religieuze kalender, de kans om eer te bewijzen aan de voorouders.

Gedurende Pchum Ben worden volgens overlevering de poorten van de hel geopend om de geesten vrij te laten zodat hun familieleden ze kunnen voeden via de monniken. Sommigen worden tijdelijk vrijgelaten, anderen voor altijd. Het aanbieden van voedsel brengt zegen.

De eerste 14 dagen gaan de mensen elke morgen naar een andere tempel, je kunt immers niet weten waar de geesten van je voorouders zijn? Overal zie je mensen met witte kleren aan op weg naar een tempel. Ze bieden geschenken aan de monniken, meestal bestaande uit voedsel, in de hoop dat de zonden van de geesten van hun voorouders verminderd zullen worden.

Het aanbod van voedsel tijdens Pchum Ben is belangrijk voor de monniken omdat Pchum Ben meestal valt in het zwaarste deel van het regenseizoen, een tijd waarin het moeilijk is voor de monniken om de straat op te gaan en aalmoezen te ontvangen van de lokale bevolking.

Mensen gekleed in witte kleren bieden monniken voedsel aan (foto van internet)

De vijftiende dag van Pchum Ben, dit jaar op 30 september wordt er extra veel geofferd en het is meteen ook een tijd voor familiebezoek op het platteland. Daarom is iedereen drie dagen vrij. Een dag van viering en twee dagen voor de heen- en terugreis. Er zijn overal ceremonies met processies rond tempels en mensen die buiten wachten met wierookstokjes terwijl monniken binnen hun rituelen uitvoeren. De grote steden stromen leeg, het is er bizar rustig. Bijna alle winkels en restaurants zijn gesloten.

Donderdag 29 september

Omdat iedereen nu drie dagen vrij is gaan wij ook een paar dagen weg. Kia en Koy willen ons meenemen naar het noorden waar kleine christengemeentes zijn, veelal in de jungle. Het zijn etnische groepen met vaak een eigen cultuur, huizenbouw en klederdracht.

We checken uit en vertrekken rond 9 uur. Het is druk op de weg. Mensen gaan een paar dagen op bezoek bij hun familie op het platteland.

Er loopt een nieuwe weg door Mondulkiri. Maar als we even van de hoofdweg afgaan wordt de weg meteen een stuk slechter. We bezoeken het dorp Oreang village waar de Phnong people wonen. De auto blijft aan de weg

staan, en wij gaan lopend het dorp in. We worden heel hartelijk begroet door een paar gemeenteleden. Ze zijn zichtbaar blij ons te zien. Wij hebben hen al vaker ontmoet, maar voor Kees, Bertus en Jenny is het de eerste keer. Er lopen kleine hangbuikwijntjes rond en veel honden. We lopen met z'n allen naar de kerk, een klein houten gebouwtje waar we bijpraten. Frits wordt gevraagd om voor de gemeente te bidden. Een oude vrouw vraagt Kees om advies, ze heeft last van haar rug. Net als we de groepsfoto voor de kerk hebben gemaakt, barst de regen los. We kunnen niet bij de auto komen, die staat nog voor aan de

weg. We schuilen een tijdje, maar als duidelijk wordt dat het voorlopig niet droog zal worden, pakt Kia een grote parasol en zo gaan we met z'n allen onder moeders parasol naar de auto. Koy had nog meer plannen voor vandaag, maar door het weer gaat dat niet lukken. We rijden door naar Sen Monorom, de hoofdstad van Mondulkiri, waar we gaan eten. We besluiten om vandaag hier te blijven en een hotel op te zoeken, een soort resort waar we voor 12 dollar een prima kamer krijgen. We zijn er heel dankbaar voor.

Groepsfoto voor de kerk in Oreang